

Nytt byråd

Oslo (NTB): Etter fem år med Rune Gerhardsen som byrådsleder, fikk Oslo onsdag et rent Høyre-byråd med Fritz Huitfeldt som leder. Byråd for kultur og utdanning, Grete Hornftvedt, blir byrådets nestleder.

Billig mark

Oslo (NTB): For første gang siden november 1992 kan man kjøpe tyske mark for under 4 kroner. Onsdag formiddag var vekslingskursen under 3,99 for mark. Valutaanalytikerne tror at kronen vil fortsette å styrke seg og det kan bety lavere renter.

HD 16/1-97

110961

Berge Furre vil vite hva han skal frigi

Oslo (NTB-Arne Grande): Professor Berge Furre vil selv vite hva slags opplysninger hos Overvåkingspolitiet han skal fritta for taushetsplikt for han tar endelig stilling til en anmodning om dette fra statsadvokat Lasse Qvigstad.

Statsadvokaten har bedt Furre om samtykke til å oppheve taushetsplikten for opplysninger Overvåkingspolitiet har om ham. Qvigstad har bedt om dette i forbindelse med at tidligere overvåkingsjef Hans Olav Østgaard skal møte i åpen høring i Stortingets kontrollkomite fredag.

«Når statsadvokaten ber om samtykke til at opplysninger skal gjevast i ei open høring med TV-kamera og presseoppbod, kan eg ikkje sjå saklege grunnar til at eg ikkje på førehand har eit rimeleg krav på å bli kjend med kva for opplysningar ekspedisjonssjef Østgaard vil leggja fram. Når dette kan gjerast for ope TV-kamera, må det og kunne gjerast for meg ein dag eller to tidlegare», skriver Furre i et svarbrev til statsadvokaten onsdag.

Furre sier til NTB at han nå vil avvente statsadvokatens svar på hans brev før han tar endelig stilling til fritaks-spørsmålet.

Dilemma

Furre legger i svarbrevet til statsadvokaten ikke skjul på at forespørselen har satt ham i et vanskelig dilemma. Han mener Overvåkingspolitiet etterforsknings tiltak overfor Lund-kommisjonen har vekket så sterk offentlig interesse at sterke allmenne hensyn taler for at alle opplysninger om denne saken bør komme fram. På den annen side legger han vekt det prinsipielt vanskelige ved å gi et slikt ja til at opplysninger han ikke selv kjenner skal legges fram offentlig.

Furre er redd for at hans eget tilfelle skal skape presedens. Han har uro for at andre senere skal føle seg presset til å gi samtykke til offentliggjøring — eller bli mistenkegjort for å ha noe å skjule.

I svarbrevet til statsadvokaten er Berge Furre likevel ikke avisende til å gi ja til fritak for taushetsplikt. En årsak er at statsadvokaten har oppgitt at «det kun

vil være aktuelt å omtale de forhold som har dannet grunnlaget for å rette forespørsel om Dem til tyske myndigheter.» Nå vil altså Furre ha dette presisert enda nærmere: Han vil «se mappa si» selv før overvåkingsjefen får forklare seg om innholdet.

Historie

Det var 3. januar at statsadvokaten ba Furre om å gi fritak for den taushetsplikten som foreligger etter straffeprosesslovens paragraf 61a for registrerte opplysninger om ham selv.

Furre skrev til Stortingets kontrollutvalg for de hemmelige tjenestene og ba om råd. Utvalget frarådde tirsdag å gi slikt samtykke.

«I og med at De ikke har adgang til å gjøre dem kjent med de opplysninger det gjelder, vil utvalget av prinsipielle grunner tilrå at de ikke imøtekommer statsadvokatens anmodning. Utvalget vil tilføye at det kan fremstille seg som sterkt betenkelig hvis det fra politi eller påtalemyndighet innføres en praksis som kan sette enkeltpersoner i den situasjon at de føler seg presset til offentliggjøring av slike opplysninger», heter det.

EOS-utvalget nevner at overvåkingsjefens registre er samlet uten «vanlige hensyn til personvern», og at det kan eksistere feilkilder, misforståelser eller feilkonklusjoner, ikke minst i opplysninger som måtte stamme fra utenlandske etterrettingsorganer.

Furre berømmer i sitt svarbrev onsdag Stortingets kontrollorgan for igjen å stå vakt om rettsstatssprinsippene i sin prinsipielle betenkning.

BER OM SVAR: Professor Berge Furre ønsker å vite hva slags opplysninger hos Overvåkingspolitiet han skal fritta for taushetsplikten.

Jagland firer ikke om embetsmenn

Oslo (NTB-Svein Kristoffersen): Statsminister Thorbjørn Jagland står fast på at embetsmenn ikke kan møte til høring i Stortingets kontrollkomite uten at det er godkjent av statsråden. Han mener kontrollkomiteens fremgangsmåte bryter med konstitusjonelle spilleregler.

— Det er nødvendig med en slik debatt nå fordi vi ikke fikk det i forbindelse med etableringen av åpne høringer. Spørsmålet må avgjøres av Stortinget i plenum. Stortinget bør ta seg tid, og vurdere saken grundig.

Man kan ikke endre praksis bare ved å sende brev til regjeringen. Jeg kan ikke ta ansvar for å endre praksis, sa Jagland på en pressekonferanse onsdag.

Han viste til at Stortinget tidligere har drøftet om embetsmenn kan møte til høring, og at det i 1951 ble slått fast av den daværende reglementskomiteen at det bare kunne skje med godkjenning av statsråden.

— Dette vedtaket er ikke endret, understreket han.

— Det som må stå fast er at det er statsråden som er ansvarlig overfor Stortinget og publikum. Jeg kan ikke være med på å åpne for at statsråden skyver ansvaret ned-

over i systemet. Samtidig må det forhindres at embetsverket, når det gir råd, tar taktiske hensyn for ikke å bli dratt inn i et politisk spill. Skal det skje endringer må det skje etter en votering i Stortinget, slik at man kan se om det er flertall for det, understreket statsministeren.

Jagland la vekt på at han ikke ønsker noe politisert embetsverk.

— Vi kan komme i en situasjon der statsråden ikke trenger å ta konstitusjonelt ansvar for sine gjerninger. Det vil ikke styrke Stortingets stilling i forhold til regjeringen, men åpne for en pulverisering av ansvar, sa han.

— Det er flere i alle partier som er i tvil

om det er riktig å gå til dette skrittet, hevdet Jagland.

Striden står om det å innkalle embetsmenn alene, eller uten statsrådens tillatelse, er et brudd på dagens statsskikk. Tilhengerne av å innkalle hevder at det har blitt gjort tidligere, og viser til høringer etter Treholt-saken. Den gang møtte embetsmenn i stortingskomite alene, men de møtte med tillatelse fra daværende utenriksminister Thorvald Stoltenberg. Jagland mener at Treholt-høringene ikke kan sammenlignes med det som skjer i dag.

Det samme gjør nestlederen i kontrollkomiteen, Gunnar Skaug (Ap).